

1. Сова М.О. Психологія сім'ї: Навчальний посібник. Київ. 2014. С.35-37.
2. Кононко О.Л. Особистісна орієнтація – пріоритет сьогодення. Дошкільне виховання. 2007. № 5. С. 3–6.
3. Періг І. Насилля над дітьми у сім'ї як соціально-психологічна проблема. Актуальні задачі сучасних технологій: матеріали Міжнар. наук.- техн. конф. молодих учених та студентів. ТНТУ. 2016. . С. 360–361.

Ольга Горіна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри психології та педагогіки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Вдихнути в юну істоту душу громадянина – це значить передати не тільки радість, захоплення, гордість за всі наші святині, а й сердечний біль, тривогу, турботу за долю цих святинь – свободу і незалежність, честь і велич, багатство і славу нашої улюбленої Вітчизни.

Ці слова В.О.Сухомлинського – видатного педагога, є найважливішими пріоритетами національно-патріотичного виховання та актуальні сьогодні для утвердження громадянських цінностей, виховання почуття патріотизму, відданості справі захисту державності, територіальної цілісності, незалежності, активної громадянської позиції молоді.

Основним інститутом, що забезпечує організацію, зміст і функціонування всієї системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді в Україні є держава. Виховання любові до України та шанобливе ставлення до родини, формування поваги до державної та рідної мови, народних традицій та звичаїв є одним з найважливіших завдань, визначених законами України з питань освіти.

Відповідно до Листа МОН від 10.06.2022 № 1/6267-22 "Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України", Наказу МОН від 06.06.2022 №527 "Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» головною метою національно-патріотичного виховання студентської молоді є формування свідомого громадянина – патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням правової культури, національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів.

Завданнями національно-патріотичного виховання студентської молоді в період професійної підготовки є:

1. формування національної свідомості, гідності громадянина, виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій;
2. підготовка свідомої інтелігенції України, збереження інтелектуального генофонду нації;
3. вироблення чіткої громадянської позиції, прищеплення молодим людям віри у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи;
4. підняття престижу української мови в академічному середовищі, забезпечення і розвиток українськомовного освітнього простору;
5. формування у суспільній свідомості переваг здорового способу життя, культу соціально активної, фізично здорової та духовно багатой особистості;
6. створення необхідних умов для ефективного розвитку студентського самоврядування, виявлення його потенційних лідерів та організаторів;
7. забезпечення високого рівня професійності та вихованості молодій людині, сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації;
8. плекання поваги до своєї alma mater, дотримання і розвиток демократичних та академічних традицій вищого навчального закладу.

Виховання є цілеспрямованим процесом. Наявність конкретної мети та чітко визначених завдань надає вихованню систематичності й послідовності, не допускає епізодичності, оскільки формує внутрішній світ молодій людині, проникнути в який дуже важко.

З'явилося виховання одночасно з виникненням суспільства й існуватиме доти, допоки існуватиме людство. Та на кожному етапі суспільно-історичного розвитку виховання за призначенням, змістом та формами має конкретно-історичний характер. Виховання майбутнього покоління здійснюється за допомогою опанування основних елементів соціально-культурного, правового досвіду в результаті залучення до системи суспільних відносин, суспільно-необхідної діяльності. Засобом виховання є насамперед приклад, який надається вихованцям, поширюється на тіло, душу, дух і становить завданням утворення із задатків і здібностей, що розвиваються, гармонійного цілого, а також набуття вихованцем сприятливих для нього самого і для суспільства духовних установок стосовно до інших людей, сім'ї, народу, держави.

Національно-патріотичне виховання в психолого-педагогічних дослідженнях розглядається як «історично зумовлена і створена самим народом сукупність норм, ідеалів, поглядів, переконань, традицій, звичаїв та інших форм соціально-правової практики, спрямованих на організацію життєдіяльності підростаючого покоління, у процесі якої засвоюються морально-правові норми, духовна і матеріальна культура нації, формується національна, правова свідомість і досягається соціально-духовна єдність поколінь» [2].

Національно-патріотичне виховання ґрунтується на засадах родинного виховання, на ідеях і засобах народної педагогіки, наукової педагогічної думки, верховенства права, що уособлюють вищі зразки виховної мудрості українського народу.

Національний виховний ідеал національно-патріотичного виховання базується на загальнолюдських цінностях і включає в себе ті риси, які відповідають духовності чи звичаям даного народу. Зміст патріотичного виховання залежить від державного устрою, світогляду, релігії і моралі, від рівня розвитку культури, від національних особливостей народу.

Національно-патріотичне виховання підрастаючого покоління – це напрям формування молодого особистості, який ніколи не втрачав актуальності. З початку періоду Незалежності України національно-патріотичне виховання стає предметом уваги вітчизняних правознавців, психологів, філософів, політологів, соціологів, культурологів. Дослідники констатують, що незважаючи на всі труднощі, українська держава укріпилася і для здійснення інтеграційних процесів використовувала історичний досвід, допущені прорахунки попередніх історичних періодів. Висновки досліджень ґрунтуються на розумінні сукупності досягнень суспільства у галузі регулювання суспільних відносин на основі принципів верховенства права, справедливості, гуманізму, захисту прав і свобод людини, визнання кожної людини вищою соціальною цінністю [3].

Однак історичні дані свідчать, що для українського народу становлення національної, соціальної, культурної ідентичності відбувалося досить складно. Держава-агресор, її вороже ставлення до всього українського заперечує ідентичність українського народу, корені якої мають тисячолітню історію, що ускладнює процес національно-патріотичного виховання студентської молоді.

Таким чином, національно-патріотичне виховання дітей та студентської молоді – це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, закладів освіти, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації.

1. Варій М.Й. Психологія: навч.посібник / для студентів вищ.навч.закладів. Київ: Центр учбової літератури. 2007. 288 с.

2. Кернас Л.Ю., Чумаєва Ю.В., Котляр Л.І., Рубський В.М., Запорожцев Є.Г., Похмурний В.А. Теоретичні аспекти формування національної правової студентської молоді: філософський погляд на проблему. *Перспективи та інновації науки*. Серія «Психологія». №12 (30) 2023. С. 267-276.

3. Горіна О.Т. Особистісна самооцінка студентської молоді як критерій психологічної безпеки в умовах війни. Тези. *Науково-практичний семінар «Психологічна організація внутрішнього світу людини: теорія та практика»*. ДДУВС. 04.10.23.